

B A V A R I A
D U C A T V S.

Diviso.



Avaria in duas partes est divisa, in superiore nempe & inferiore; hæc Orientem, illa Occidentem spectat. Superior versus Meridiem, Alpibusque vicina, magnis lacubus & stagnis, nec-

non fluviis & saltibus abundat: inferior populis frequentior est, agerque ejus exultior, & ad Danubii, Isaræ & Laberæ confluentes fertilis, vinique feracissimus. Superioris Bavariæ urbes sunt *Monachium, Ingolstadtum, Freisinga*, aliæque.

Monachium.

Monachium situm est ad Isaram flumen, quod ex Alpibus Pœninis lapsum Septentrionem versus volvitur, inque Danubium sese exonerat; sedes est Bavariæ Ducum, urbs ampla, potens, elegans. Exstructa fertur ab Ottone Duce, anno Christi 1462; nomen autem habere ex eo, quod monachorum villa hoc loco fuerit collegii Schefflariensis: itaque insigne illi adhuc monachus, qui passis ulnis dextera speciem jurantis præ se fert, læva librum tenet. Muris cincta dicitur anno 1157, opera Ottonis Bavariæ Ducis. Sita est loco amœnissimo; Occidentem versus respicit Lycum amnem & Angustam Vindelicorum: versus Orientem, Ænum & Wasserburgum, paribus intervallis decem miliarium. Septentrionem versus est Frisinga; ad Meridiem montes Tirolenses. Amplitudo ejus interior continet passus quingentos. Templum in urbe sunt varia; duo autem præcipua, quorum alterum B. Petro, alterum B. Virgini sacrum est, in quo monumenta spectantur illustrum Bavariæ Ducum, & Ludovici IV Imperatoris. Turres hujus templi binæ columnarum instar rectæ adfurgunt in altitudinem pedum 333. Organum musicum pneumaticum ejus templi constat ex tubis buxeis, quibus nullæ in universa Germania capaciores ex plumbo vel stanno fusiles esse creduntur. Monasteria plura sunt, Franciscanorum, Augustinianorum, Iacobitarum, aliorumque. Inter quæ magnificum illud Patrum Iesuitarum collegium eminet, ampli potius cujusdam & regalis palatii, quàm cœnobii aut monasterii structuram referens. Primum templi porta conspicitur statuis diversis, columnis sculpturisque decorata; parsque illius interna picturis insignibus, operibusque prominentibus artificiose elaboratis conspicua: fornicem habet ex lapide & gypso singulari industria cælato compositum. Insuper se offert in collegium aditus, portâ suâ magnificis picturis exornatâ superbiens: intus apparent perystilia

& ambulacra, Italicos fastus omnino præ se ferentia. Collegium ædificari cœptum est à Duce Guilielmo (qui vitæ normam Iesuitarum non absimilem sibi instituerat) petitis ad hoc undequaque opificibus architectisque, tum ut opus collegii inchoatum consummaret, tum ut palatium (uti nunc est) splendidum & plane regium, exstrueret; quod inter prima mundi mirabilia merito collocari potest, sive amplitudo locorum quadrangulum, porticibus circumquaque; ex marmore & iaspide affabre factis, cinctorum consideretur, sive magnificentia aut multitudo aularum, in quibus præclara Ducum Bavariæ gesta depicta, Phrygiarioque opere texta conspiciuntur. Hortus præter artificiosum fontem, & domum pulcherrimis picturis ac statuis ornatam, pergulasque & antra ex opere topiario, hoc habet insigne, quod sub vesperam quotidie vergente ad noctem crepusculo, magnus cervorum grex fenestras arcis sua sponte subeat; quasi dominum salutans, ut facile sit Principi vel sagitta vel sclopeto destinatum aliquem ex tam multis conficere. Bibliotheca Ducalis habet udecim millia voluminum, quorum magna pars scripta est manu. Vicinum ei est theatrum: infra theatrum locus, in quo statua & monumenta ex Italia Græciæque & remotioribus locis immani sumptu petita adservantur. In curia Ducali aluntur tigrides, lynces, ursi, leones, etiam ad genituram. Ante palatium exstructus est à Ferdinando Duce fons ad ornamentum & usum civitatis, quem quatuor angulis statua elementorum, in medio, equitis galeati & cristati simulacrum exornat. Viæ urbis latæ sunt, nitidæ, superbis ædificiis exornatæ; ad quarum munditiem multum faciunt canales tres ex Isaræ alveo ducti.

Ad ripam Mosaci amnis sita est Frisinga, quam vetustiores Fruxinum vocavere. Est autem urbs amœna, colli imposita, agro satis fertili. Locum sic describit Otto ejus urbis Episcopus: Mons est in pulcherrimo & amœnissimo loco positus, limpidissimarum aquarum, ac præcipue Isaræ rapidissimi fluvii cursu conspicuus, totam illius regionis faciem, & ex Australi plaga latissimam campi planitiem tanquam è specula longe lateque contemplans.

Ingolstadtum urbs ad Danubium flumen posita est, ab Anglis Suavis sic dicta: initio tantum vicus fuit; verum ab Imperatore Ludovico Bavaro jura privilegiaque, quibus civitates donari solent, obtinuit. Hoc tempore claret Academiâ & Vniversitate scientiarum omnium disciplinarumque doctrinâ celebri, quæ immunitatibus amplis à Ludovico Bavariæ Duce, summoque Pontifice Pio II dotata fuit. Urbs ipsa tan-

Frisinga.

Ingolstadtum.